

KEURUUN YHTEISKOULUN LUKIO

OPINTOJAKSOJEN KUVAUKSET
2023-2024 (LOPS 2021)
(SÄILYTÄ KOKO LUKUVUOSI)

OPINTOJAKSOJEN ARVIOINTI		3
KIELET		
Äidinkieli ja kirjallisuus, suomen kieli	ÄI	3-4
Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä	S2	4
Ruotsi, B-taso	RUB	4-6
Englanti, A-taso	ENA	6-7
Saksa, A-taso	SAA	7-8
B2 ja B3 kielet		8-10
Saksa, Ranska, Italia, Venäjä		
MATEMATIIKKA		
Matematiikka, pitkä	MAA	11-12
Matematiikka, lyhyt	MAB	12-13
REAALIAINEET		
Biologia	BI	13-14
Maantieto	GE	14-15
Fysiikka	FY	15-16
Kemia	KE	16-17
Filosofia	FF	17
Psykologia	PS	18
Historia	HI	18-19
Yhteiskuntaoppi	YH	20
Elämäkatsomustieto	ET	20
Uskonto, ev-lut	UE	21
Uskonto, ortodoksi	UO	22
Terveystieto	TE	22-23
TAITO- JA TAIDEAINEET		
Liikunta	LI	23-25
Musiikki	MU	25-26
Kuvataide	KU	26-28
OPINTOJEN OHJAUS		
Opinto-ohjaus	OP	28-29
TEEMAOPINNOT		
Temaattiset opinnot	TO	29
LUKIODIPLOMIT		29-30
LIIKUNTALINJA		
Urheiluvalmennus	UV	30
Kilpailutoiminta	KTO	30-31
YRITTÄJYYSLINJA		
Yrittäjyysopinnot	YR	31-32
MUUTA TARJONTAA		
Tietotekniikka	TT	32
Kotitalous	KO	32
Käsityö	KS	32-33
Korkeakoulujen kurkistuskurssit	KK	33
Valintakortin täyttöohje ja valintakortti		34-36

OPINTOJAKSOJEN ARVIOINTI

Pakollisista opintojaksoista ja **valtakunnallisista valinnaisista** opintojaksoista annetaan numeroarvosanat, lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty). Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Koulukohtaisista valinnaisista opintojaksoista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

Opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opiskelija saa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä opettajien kanssa käytävistä keskusteluista sekä itsearviointista ja vertaispalautteesta. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Opintojaksojen arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, jotka opettaja valitsee suhteessa käytössä oleviin opiskelu- ja työskentelymenetelmiin sekä kurssin tavoitteisiin. Itsearviointia ja vertaispalautetta hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Itsearviointin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä arvioida omaa työskentelyä verrattuna kurssin alussa asetettuihin tiedollisiin ja taidollisiin tavoitteisiin sekä niiden kehittymistä kurssin aikana.

OPPIAINEIDEN OPINTOJAKSOT

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMEN KIELI

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

ÄI 1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op

Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja opetellaan tulkitsemaan, arvioimaan ja tuottamaan niitä. Opiskellaan oman tekstin rakentamista, kielenhuoltoa ja toisen tekstin pohjalta kirjoittamista. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI 2-3 Kielitietoisuus ja vuorovaikutuksen keinot, 2 op

Opiskellaan kielen tehtäviä ja käyttötapoja. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja niiden lukutapoihin. Harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja, erityisesti kuuntelutaitoja ja tavoitteellista osallistumista. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI 4 Johdatus kirjallisuuden tulkintaan, 2 op

Tutustutaan kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin. Opiskellaan kirjallisuuden tulkintaa ja siihen liittyviä käsitteitä. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos tai tietoteos. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI 5 Medialukutaito ja vaikuttamisen keinot, 2 op

Tutustutaan median rooliin ja toimintatapoihin. Tulkitaan vaikuttavia tekstejä ja niiden kielellisiä ja audiovisuaalisia keinoja. Harjoitellaan vaikuttavan kielen käyttämistä. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI 6-7 Kirjoittamistaitojen syventäminen ja vuorovaikutus, 2 op

Jatketaan kirjoittamistaitojen harjoittelua. Opetellaan kirjoittelun tekemistä prosessina ja syvennetään osaamista aineistojen käytössä. Harjoitellaan puheenvuoron rakentamista ja esittämistä. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Äi 8 Kirjallisuuden tulkinnan syventäminen, 2 op

Syvennetään kirjallisuuden tuntemusta. Tutustutaan Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin. Tarkastellaan kirjallisuutta myös maailmanlaajuisena ilmiönä. Harjoitellaan lisää kirjallisuuden tulkintatapoja. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**Äi 9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op**

Harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutus- ja esiintymistaitoja. On myös mahdollista osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen kokeeseen.

Äi 10 Kohti kirjoitustaidon koetta, 2 op

Harjoitellaan laajahkon asiatekstin suunnittelua, kirjoittamista, muokkaamista ja viimeistelyä. Aineistojen valintaa ja käytötapoja kerrataan. Tehdään kielen- ja tekstihuoltotehtäviä.

Äi 11 Kohti lukutaidon koetta, 2 op

Harjoitellaan tulkitsemaan asia- ja mediatekstejä sekä fiktiivisiä tekstejä. Syvennetään kriittistä lukutaitoa ja opetellaan sijoittamaan teksti eri konteksteihin.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**Äi 12 Kirjoittamisen ja kielenhuollon kertauskurssi, 2 op**

Kerrataan kirjoittamisen perustaitoja. Harjoitellaan asiatekstin suunnittelua, kirjoittamista ja muokkaamista. Jakso sopii lukiota aloittaville, joiden kirjoitustaidot kaipaavat harjaantumista, mutta se sopii hyvin myös ennen ylioppilaskoetta suoritettavaksi kielenhuollon kertauskurssiksi. Jaksosta saa suoritusmerkinnän.

Äi 13 Luova kirjoittaminen, 2 op

Jakson aikana tehdään luovan kirjoittamisen perusharjoituksia ja kirjoitetaan omia tekstejä, esimerkiksi runoja ja novelleja. Jaksolla ei käsitellä kielioppiasioita. Jaksosta saa suoritusmerkinnän.

Äi 14 Ilmaisutaito

Opintojaksolla tehdään teatteritaiteen perusharjoituksia esimerkiksi improvisointia. Tutustutaan erilaisiin ilmaisutaidon keinoihin ryhmässä ja tehdään rentoutus-, luottamus- ja kontaktiharjoituksia.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Suomi toisena kielenä opetetaan yhdessä Äidinkieli ja kirjallisuus, Suomen kielen kanssa. Opintojaksojen sisällöt ovat samat.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****RUB 1-2 Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja ruotsin kieli arjessani, 4 op**

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kulttuuri- ja kieli-identiteetistään (kieliprofiili). Tavoitteena on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omaa hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamistaan esimerkiksi pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla.

RUB 3 Kulttuuri ja mediat, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja ruotsinkielisiin medioihin. Opintojakson aikana käsitellään myös ajankohtaisia aiheita ruotsiksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen

RUB 4 Ympäristömme, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista painottuu eettisyys ja ympäristöosaaminen. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa sekä erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja.

RUB 5 Opiskelu - ja työelämä, 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutustutaan mahdollisuuksiin opiskella ja työskennellä ruotsin kielellä sekä pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Kehitetään tietämystä tekstilajeista, jotka liittyvät opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen. Kieliprofiilia täydennetään tulevaisuuden tarpeita varten.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**RUB 6 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op**

Opintojaksolla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti sekä taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojakson aikana opiskelija tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen. Opintojaksoon kuuluu pakollinen suullisen kielitaidon koe, josta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä

RUB 7 Kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Opintojakson aikana laajennetaan sosiaalisen median tuntemusta käyttäen ruotsin kieltä. Teemat liittyvät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävään elämäntapaan.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**RUB 8 Kuuntele ja kirjoita ruotsia, 2 op**

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa kuullunymmärtämis- ja kirjoittamistaitojaan. Tavoitteena on keskittyä ruotsin ylioppilaskokeen erityyppisiin tehtäviin käyttäen harjoitusmateriaalina mm. aiempien vuosien ylioppilaskokeiden tehtäviä.

RUB 9 Peruskoulun ruotsin kertaus, 2 op

Opintojaksolla kerrataan peruskoulussa opiskeltua keskeistä sanastoa ja kielioppirakenteita sekä valmistaudutaan lukion ruotsin opintoihin. Hyvinvointiosaaminen on osa opintojakson sisältöä. Opintojakso suoritetaan ennen pakollisia ruotsin opintoja ja sitä suositellaan heikohkon lähtötason omaaville opiskelijoille (peruskoulun ruotsin arvosana enintään 7).

RUB 10 Tukea ruotsiin, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joille ruotsi on tuottanut vaikeuksia. Opintojakson jälkeen opiskelija voi yrittää suorittaa yhden hylätyn pakollisen opintojakson päättökokeen hyväksytysti.

RUB 11 Ruotsin abikertaus, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu ruotsin ylioppilaskirjoituksiin valmistautujille. Opintojakson aikana tutustutaan erilaisiin ylioppilaskirjoituksissa oleviin tehtävätyyppeihin, kerrataan ruotsin kielioppia, tehdään luetun- ja kuullunymmärtämisharjoituksia sekä kirjoitetaan erityyppisiä kirjoitustehtäviä. Opintojakso soveltuu myös itsenäisesti suoritettavaksi.

RUB 12 Koulun ulkopuolella suoritettava opintojakso, 2 op

Kielikurssi tai vähintään 3 viikon oleskelu ruotsinkielisellä alueella. Kirjallinen todistus opiskelusta/oleskelusta välttämätön. Kurssin/oleskelun jälkeen kielimatkasta raportointi kirjallisesti/suullisesti. Korvaavuudesta sovittava etukäteen.

VIERAAT KIELET, ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****ENA 1-2 Minun ja muiden englantia, 4 op**

Opintojakso tutustuttaa opiskelijan lukion kieltenopiskeluun ja avaa kieltenopiskelun tavoitteita. Aihepiirit liittyvät englannin kielen asemaan maailmassa, kansainvälisyyteen, monikielisyyteen ja erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.

ENA 3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisemisen välineenä, 2 op

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti englannin kieleen ja kulttuuriin sekä tuotetaan ja tulkitaan tekstejä erilaisista kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä. Pohditaan myös, mikä merkitys kulttuurilla ja taiteella on yksilölle ja yhteisölle.

ENA 4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa perehdytään erilaisiin ajankohtaisiin aiheisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Kehitetään oman mielipiteen ilmaisun taitoja ja kykyä arvioida ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä.

ENA 5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksolla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja. Aiheina eri tiedon- ja tieteenalat.

ENA 6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Pohditaan jatko-opintoja, urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**ENA 7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op**

Opintojakson teemoina ovat mm. globaalit ympäristökysymykset ja kestävä elämäntapa, joita tarkastellaan sekä opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, että kansainvälisten toimijoiden näkökulmasta.

ENA 8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua kieltä. Harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan oppimäärän pakollisilla opintojaksoilla käsitellyjä aihepiirejä. Opintojakson lopussa pidetään suullinen kielitaidon koe, josta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**ENA 9 Kuuntele ja kirjoita englantia, 2 op**

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa kuullunymmärtämis- ja kirjoittamistaitojaan. Tavoitteena on keskittyä englannin ylioppilaskokeen erityyppisiin kirjoitustehtäviin ja harjoitella monipuolisesti englannin kuuntelutaitoja.

ENA 10 Peruskoulun englannin kertaus, 2 op

Opintojaksoa suositellaan ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotka kaipaavat englannin kielen keskeisten asioiden kertausta ennen varsinaisia englannin opintojaksoja. Kerrataan monipuolisesti peruskoulussa opiskeltua sanastoa ja rakenteita.

ENA 11 Kertausta ykkösille, 2 op

Opintojaksoa suositellaan opiskelijoille, jotka kaipaavat englannin 1. vuoden opintojaksojen kertausta.

ENA 12 Koulun ulkopuolella suoritettava opintojakso, 2 op

Kielikurssi tai vähintään 3 viikon oleskelu englanninkielisellä alueella. Kirjallinen todistus opiskelusta/oleskelusta välttämätön. Kurssin/oleskelun jälkeen kielimatkasta raportointi kirjallisesti/suullisesti. Korvaavuudesta sovittava etukäteen.

ENA 13 Abikertaus, 2 op

Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti sanastoa ja rakenteita sekä tekemällä kuuntelu- ja kirjoitelmaharjoituksia.

VIERAAT KIELET, SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****SAA 1-2 Minun ja muiden saksa, 4 op**

Opintojakso tutustuttaa opiskelijan lukion kieltenopiskeluun ja avaa kieltenopiskelun tavoitteita. Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja sekä asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle. Lisäksi harjoitetaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä sekä taitoa muotoilla mielipiteitä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista sekä teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin, kansainvälisyyteen ja erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.

SAA 3 Saksan kieli ja kulttuuri luovan välineenä, 2 op

Opintojaksolla laajennetaan ja syvennetään oppilaan monilukutaitoa perehtymällä monipuolisesti saksan kieleen ja kulttuuriin sekä tuottamalla ja tulkitsemalla tekstejä erilaisista kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä. Pohditaan myös, mikä merkitys kulttuurilla ja taiteella on yksilölle ja yhteisölle. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt ja kohdekieliset mediat.

SAA 4 Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa kehitetään erilaisia tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitetaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä perehtymällä erilaisiin ajankohtaisiin aiheisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta.

SAA 5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksolla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoja opiskelijaa kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja ja pohtimaan erilaisia tulevaisuudenvisiona erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista.

SAA 6 Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Pohditaan jatko-opintoja, urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

SAA 7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojaksossa syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille ja jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet.

SAA 8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua kieltä. Harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista ja vankennetaan puhumisen sujuvuutta. Kerrataan oppimäärän pakollisilla opintojaksoilla käsitellyjä aihepiirejä ja niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kurssin lopussa pidetään suullinen kielitaidon koe, josta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

SAA 9 Koulun ulkopuolella suoritettava kurssi, 2 op

Kielikurssi tai vähintään 3 viikon oleskelu saksankielisellä alueella. Kirjallinen todistus opiskelusta/oleskelusta välttämätön. Kurssin/oleskelun jälkeen kielimatkasta raportointi kirjallisesti/suullisesti. Korvaavuudesta sovittava etukäteen.

SAA 10 Abikurssi, 2 op

Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti sanastoa ja rakenteita sekä tekemällä kuuntelu- ja kirjoitelmaharjoituksia.

VIERAAT KIELET B2-/B3-OPPIMÄÄRÄ

Keuruun lukiossa sinulla on mahdollisuus opiskella useita B2/B3-kieliä. Valikoimaamme kuuluvat ranska, saksa, italia, venäjä. Opintojaksoja voidaan toteuttaa myös yhteistyössä toisen lukion kanssa jolloin, hyödynnetään videoneuvotteluvälitteistä opetusta.

B2/B3-kielten opintojaksojen eteneminen on suunniteltu siten, että saat kielen opiskelluksi kahdessa vuodessa. Kielten tarjonta alkaa vuorovuosin, joten jos kieltä ei ala tänä syksynä, voit aloittaa sen opiskelut seuraavana syksynä.

2023 alkavia kieliä ovat italia ja venäjä. Syksyllä 2024 aloitusvuorossa ovat saksa ja ranska. B2-kielen opiskelijat voivat halutessaan valita kertaavan paikallisen valinnaisen opintojakson, joka on sama kuin B3-kielen opintojakso.

VIERAAT KIELET, SAKSA B2-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

SAB2 1 Elämän tärkeitä asioita, 2 op

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen tilanteiden liityessä nuorten jokapäiväiseen elämään ja kiinnostuksen kohteisiin. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2- oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

SAB2 2 Monenlaista elämää, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla

SAB2 3 Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op

Opintojaksolla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

SAB2 4 Kulttuuri ja historia, 2 op

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

SAB2 5 Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

SAB2 6 Globaali maailma ja mediat, 2 op

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja

SAB2 7 Kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan taitoa tulkita ja tuottaa saksa kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Teemat liittyvät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävään elämäntapaan.

SAB2 8 Kansainvälinen osaaminen, 2 op

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Opintojakson aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**SAB2 9 Yläkoulun oppien kertaus, 2 op**

Opintojaksolla kerrataan peruskoulussa opiskeltua keskeistä sanastoa ja kielioppirakenteita sekä valmistaudutaan lukion saksan opintoihin. Opintojakso suoritetaan ennen muita saksan opintoja.

SAB2 10 Koulun ulkopuolella suoritettava korvaava kurssi, 2 op

Kielikurssi tai vähintään 3 viikon oleskelu englanninkielisellä alueella. Kirjallinen todistus opiskelusta/oleskelusta välttämätön. Kurssin/oleskelun jälkeen kielimatkasta raportointi kirjallisesti/suullisesti. Korvaavuudesta sovittava etukäteen.

SAB2 11 Abikurssi, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmentautuville opiskelijoille. Kurssilla kerrataan ja vahvistetaan kielen keskeisiä rakenteita sekä eri aihekokonaisuuksiin liittyviä sanastoja, harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja ja kehitetään omaa kirjallista ja suullista tuotosta.

VIERAAT KIELET, ITALIA, RANSKA, SAKSA, VENÄJÄ B3-OPPIMÄÄRÄ**VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****B3 1 Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op**

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskiellitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen. Opintojaksoa ei voi opiskella itsenäisesti.

B3 2 Arjen asiointitilanteet, 2 op

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

B3 3 Elämän tärkeitä asioita, 2 op

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen tilanteiden liityessä nuorten jokapäiväiseen elämään ja kiinnostuksen kohteisiin. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2- oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

B3 4 Monenlaista elämää, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

B3 5 Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op

Opintojaksossa opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

B3 6 Kulttuuri ja historia, 2 op

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

B3 7 Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

B3 8 Globaali maailma ja mediat, 2 op

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

B3 9 Koulun ulkopuolella suoritettava korvaava kurssi, 2 op

Kielikurssi tai vähintään 3 viikon oleskelu opiskeltavan aineen kielialueella. Kirjallinen todistus opiskelusta/ oleskelusta välttämätön. Kurssin/oleskelun jälkeen kielimatkasta raportointi kirjallisesti/suullisesti. Korvaavuudesta sovittava etukäteen.

B3 10 Abikurssi, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmentautuville opiskelijoille. Kurssilla kerrataan ja vahvistetaan kielen keskeisiä rakenteita sekä eri aihekokonaisuuksiin liittyviä sanastoja, harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistaitoja ja kehitetään omaa kirjallista ja suullista tuotosta.

PITKÄ MATEMATIIKKA

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

MAY 1 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opintojaksossa palautetaan mieleen ja vahvistetaan peruskoulusta tuttuja matemaattisia taitoja. Opintojaksossa käsitellään murtolukuja, potensseja ja juuria, yhtälöitä ja yhtälöpareja, prosenttilaskentaa, verrannollisuutta ja funktioita.

MAA 2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op

Opintojaksolla käsitellään polynomeja, rationaalilausekkeita ja juuria, tarkastellaan niihin liittyviä funktioita sekä ratkaistaan yhtälöitä ja epäyhtälöitä.

MAA 3 Geometria, 2 op

Opintojaksolla opiskellaan taso- ja avaruusgeometriaa. Harjaannutaan muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään kuviota ja kappaleita koskevia lauseita, joiden avulla lasketaan muun muassa kulmia, janojen pituuksia, pinta-aloja ja tilavuuksia.

MAA 4 Analyttinen geometria ja vektorit, 3op

Opintojaksolla tutkitaan tasokoordinaatiston kuviota pistejoukon yhtälöiden avulla sekä perehdytään vektorilaskennan perusteisiin. Tutkitaan kuvioiden ominaisuuksia ja koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

MAA 5 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op

Opintojaksolla tutkitaan trigonometrisiä funktioita, logaritmi- ja eksponenttifunktioita sekä ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä.

MAA 6 Derivaatta, 3 op

Opintojaksolla tutustutaan funktion käsitteisiin raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Derivaatan avulla tutkitaan polynomi- ja rationaalifunktioita sekä juurifunktioita, sini- ja kosinifunktioita sekä eksponentti- ja logaritmfunktioita.

MAA 7 Integraalilaskenta, 2 op

Opintojaksolla määritetään alkeisfunktioiden integraalifunktioita sekä pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla. Käytetään suorakaidesääntöä määrätyn integraalin numeerisessa laskemisessa.

MAA 8 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan diskreetteihin jakaumiin ja niiden tunnuslukuihin. Tutkitaan kahden muuttujan yhteisjakautumaa sekä lasketaan satunnaisilmiöön liittyvien tapahtumien todennäköisyyksiä sekä tutkitaan binomijakautumaa ja diskreettiä todennäköisyysjakautumaa.

MAA 9 Talousmatematiikka, 1 op

Opintojaksolla käytetään erilaisia matemaattisia malleja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

MAA 10 3D-geometria, 2 op

Opintojaksolla täydennetään ja syvennetään vektorilaskennan taitoja sekä opitaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa. Tutustutaan kahden muuttujan funktioihin ja niiden muodostamiin pintoihin sekä harjaannutaan ratkaisemaan avaruusgeometriaan liittyviä ääriarvosovellustehtäviä.

MAA 11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviin algoritmeihin ja toteutetaan niitä ohjelmoimalla. Perehdytään logiikan käsitteisiin sekä tutkitaan alkulukujen ominaisuuksia ja kokonaislukujen jaollisuutta.

MAA 12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op

Opintojaksossa syvennetään ja laajennetaan derivaatan ja integraalilaskennan taitoja, tutustutaan käänteisfunktioon sekä perehdytään jatkuvaan todennäköisyysjakaumaan.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAA 13 Matematiikan perusteet 1, 2 op**

Opintojaksossa palautetaan mieleen ja vahvistetaan peruskoulusta tuttuja matemaattisia taitoja sekä harjoitellaan matematiikassa käytettäviä ohjelmistoja.

MAA 14 Matematiikan perusteet 2, 1 op

Opintojaksossa palautetaan mieleen ja vahvistetaan peruskoulusta tuttuja matemaattisia taitoja sekä harjoitellaan matematiikassa käytettäviä ohjelmistoja.

MAA 15 Kertaus, 2 op

Kerrataan lukion pitkän matematiikan pakollisten ja valinnaisten opintojen keskeiset sisällöt ylioppilaskokeen vaatimuksia silmällä pitäen.

LYHYT MATEMATIIKKA**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****MAY 1 Luvut ja yhtälöt, 2 op**

Opintojaksossa palautetaan mieleen ja vahvistetaan peruskoulusta tuttuja matemaattisia taitoja. Opintojaksossa käsitellään murtolukuja, potensseja ja juuria, yhtälöitä ja yhtälöpareja, prosenttilaskentaa, verrannollisuutta ja funktioita.

MAB 2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op

Opintojaksolla käsitellään yhtälöiden ratkaisemista sekä niiden käyttämistä matemaattisissa ongelmissa. Tarkastellaan myös aritmeettista ja geometrista lukujonoa.

MAB 3 Geometria, 2 op

Opintojaksolla opiskellaan taso- ja avaruusgeometriaa. Harjaannutaan muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään kuvioita ja kappaleita koskevia lauseita, joiden avulla lasketaan muun muassa kulmia, pinta-aloja ja tilavuuksia.

MAB 4 Matemaattisia malleja, 2 op

Opintojaksolla opitaan kuvaamaan lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin avulla tilanteita, joissa esiintyy kasvamista ja vähenemistä. Samalla opetellaan mallien käytössä tarvittavaa laskutekniikkaa ja ohjelmistojen käyttöä.

MAB 5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opintojaksolla opitaan tilastoidun tiedon esittämisen ja tulkitsemisen perusteita. Tutustutaan myös satunnaisilmiöihin ja todennäköisyyden perusteisiin sekä sitä havainnollistaviin malleihin.

MAB 6-7 Talousmatematiikka, 2 op

Opintojaksolla käytetään erilaisia matemaattisia malleja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAB 8 Matemaattinen analyysi, 2 op**

Opintojaksolla tutkitaan funktioiden arvoja ja niiden muuttumista. Samalla opitaan funktion käsite derivaatta. Sen avulla tutkitaan polynomifunktioiden kulkua ja selvitetään niiden suurimpia ja pienimpiä arvoja.

MAB 9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op

Opintojaksolla laajennetaan tietämystä tilastoista ja todennäköisyyksistä. Tutustutaan myös jatkuviin tilastollisiin jakaumiin, todennäköisyysjakaumiin sekä tilastollisen päättelyn perusteisiin.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAB 10 Lyhyen matematiikan perusteet, 2 op**

Opintojaksossa palautetaan mieleen ja vahvistetaan peruskoulusta tuttuja matemaattisia taitoja sekä harjoitellaan matematiikassa käytettäviä ohjelmistoja.

MAB 11 Kertaus, 2 op

Kerrataan lukion lyhyen matematiikan pakollisten ja valinnaisten opintojen keskeiset sisällöt ylioppilaskokeen vaatimuksia silmällä pitäen.

BIOLOGIA**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****BI 1 Elämä ja evoluutio, 2 op**

Opintojaksolla tarkastellaan elämän edellytyksiä ja eliöiden tunnusomaisia piirteitä sekä tutustutaan solujen ja Dna:n rakenteeseen ja toimintaan. Lisäksi tarkastellaan eliökunnan kehitystä ja evoluution mekanismeja ja pohditaan evoluution merkitystä.

BI 2-3 Ekologia ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Opintojaksolla perehdytään myös muihin ekologisiiin ympäristöongelmiin. Opintojaksolla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**BI4 Solu ja perinnöllisyys, 2 op**

Opintojaksolla syvennetään tietämystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Lisäksi tarkastellaan solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Työskentelyssä voidaan hyödyntää kokeellisuutta ja opiskelijan omia tutkimuksia. Opintojaksolla voidaan tehdä solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla.

BI 5 Ihmisen biologia, 2 op

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja niiden säätely, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Opintojaksolla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan. Opintojaksolla voidaan tehdä ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus.

BI 6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op

Opintojaksolla perehdytään biologian sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Lisäksi pohditaan biologisen tutkimuksen merkitystä tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa sekä eettisiä kysymyksiä, jotka liittyvät biologian sovelluksiin. Opintojaksolla voidaan suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvä koe tai tutkimus.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

BI7 Laborointi, 2 op

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin soluihin ja solurakenteisiin, sekä vertaillaan erilaisia kasvisolukoita ja eläinkudostyypppejä. Perehdymme biologian ilmiöihin erilaisten fysiologisten kokeiden ja bakteerien kasvatuskokeiden avulla. Opintojaksolla havainnollistetaan pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjä käytännön tutkimusten avulla.

BI 8 Ympäristöntutkimus, 2 op

Opintojaksolla perehdytään paikallisen luonnon ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin. Tutkimme lähiympäristöä ja ympäristön tilaa erilaisin biologisin menetelmin. Perehdymme paikalliseen lajistoon ja teemme erilaisia retkiä erityisesti lähialueille. Opintojaksolla tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua.

BI 9 Kasvien lajintuntemus, 2 op

Opintojaksolla opetellaan tunnistamaan yleisimpiä luonnonkasveja sekä tutustutaan niiden elinympäristöön. Opintojaksolla kerätään tai valokuvataan peruskasvio. Kasvion lajit nimetään ja luokitellaan sekä esitetään kustakin kasvupaikkakuvaus. Opintojakso suoritetaan itsenäisesti.

BI 10 Biologian kertaus, 2 op

Opintojaksolla kerrataan lukion biologian pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeiset asiat ja syvennetään opiskelijan osaamista ja laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Perehdymme vastaamaan erityyppisissä tehtävissä sähköisessä ylioppilaskokeessa.

BI 11 Kalastuskurssi, 1 op

Opintojakso toteutetaan viikonloppukurssina, max 10 opiskelijaa. Tavoitteina heitto- ja/tai talvikalastuksen taidot, kalalajit, niiden biologia sekä käsittely. Opintojaksolle tulee materiaali- ja lupamaksuja.

MAANTIETE

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

GE1 Maailma muutoksessa, 2 op

Opintojaksolla perehdytään muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Opintojaksolla tarkastellaan myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

GE2 Sininen planeetta, 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Opintojaksolla tarkastellaan erityisesti luonnonprosesseja ja niihin liittyviä syy-seuraussuhteita. Opintojaksolla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomeediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä

GE 3 Yhteinen maailma, 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Opintojaksolla tutustutaan maantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomeediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla

GE 4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op

Opintojaksolla hyödynnetään aiemmin hankittuja maantieteellisiä tietoja ja taitoja, joita sovelletaan tutkielman laatimisessa tai osallistamis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Opintojaksolla tutustutaan mm. kartografian ja paikkatiedon perusteisiin, osallistuvaan suunnitteluun, maailmanlaajuisiin kehitystrendeihin ja geomedian käyttöön tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**GE 5 Kehittyvät maat, 2 op**

Opintojaksolla perehdytään tarkastelemaan erilaisia alueita, niiden muuttumista sekä alueellisia ongelmia maailmassa. Opintojaksolla pyritään muutamien esimerkkialueiden pohjalta analysoimaan

alueellisia kehityseroja ja niiden taustoja sekä ilmenemismuotoja erilaisina ongelmina sekä etsimään keinoja ongelmien ratkaisemiseksi. Lisäksi tarkastellaan erilaisia kehittyvien maiden ja länsimaiden välisiä suhteita ja niihin liittyviä mahdollisia ongelmia. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja uutisia median välittämänä eri puolilta maailmaa. Lisäksi pyritään havaitsemaan eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä.

GE 6 Maantieteen kertaus, 2 op

Opintojaksolla kerrataan lukion maantieteen pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeiset asiat ja syvennetään opiskelijan osaamista ja laajojen kokonaisuuksien hahmottamista sekä erilaisten aineistojen hyödyntämistä. Opintojaksolla harjoitellaan vastaamaan erityyppisissä tehtävissä sähköisessä ylioppilaskokeessa.

FYSIIKKA**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****FY 1-2 Fysiikka luonnontieteenä, 2 op**

Opintojaksolla tutustutaan fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä, joka mallintaa jokapäiväisessä elämässä esiin tulevia luonnonilmiöitä. Samalla perehdytään fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin sekä opetellaan suunnittelemaan sekä toteuttamaan luonnontieteellisiä kokeita. Opintojaksolla perehdytään myös energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä sekä tutustutaan erilaisiin energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**FY 3 Energia ja lämpö, 2 op**

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä energiasta fysiikan käsitteenä sekä tutustutaan aineen termodynaamista tilaa kuvaaviin fysikaalisiin malleihin. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat myös lämpöön, lämmön siirtymiseen ja olomuodon muutoksiin liittyvät ilmiöt sekä niiden merkitys ilmastonmuutoksessa.

FY 4 Voima ja liike, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan liikkeen ja voiman kuvaamiseen fysikaalisten mallien avulla sekä siihen, miten voima vaikuttaa kappaleen liiketilään. Keskeisiä sisältöjä ovat myöskin energian ja liikemäärän säilymlait sekä niiden soveltaminen kappaleen liiketilöiden muutoksiin

FY 5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op

Opintojaksolla perehdytään värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä. Lisäksi tutustutaan ympyräliikkeen mallintamiseen sekä erilaisiin käytännön tilanteisiin, joissa ympyräliikkeen mallia voidaan soveltaa

FY 6 Sähkö, 2 op

Opintojaksolla tutkitaan sähköön ja sähkökenttään liittyviä ilmiöitä ja opetellaan tekemään

yksinkertaisia perusmittauksia. Jaksolla keskeisiä käsitteitä ovat sähkökenttä, potentiaali, jännite ja sähkövirta.

FY 7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan sähköenergian tuotantoon sähkömagneettisen induktion avulla. Keskeisiä käsitteitä ovat esim. magneettikenttä, generaattori ja muuntaja. Lisäksi tutkitaan valoa sähkömagneettisena säteilynä sekä valon ominaisuuksia kuten taittumista, heijastumista, interferenssiä, diffraktiota ja polarisaatiota.

FY 8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan ionisoivaan säteilyyn, sen lähteisiin sekä turvalliseen käyttöön erilaisissa sovelluksissa. Lisäksi perehdytään aineen rakenteeseen, radioaktiivisuuteen, ydinreaktioihin sekä energian kvantittumiseen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

FY 10 Fysiikan työkurssi, 1 op

Opintojaksolla syvennetään kokeellisen työskentelyn taitoja fysikaalisen kokeen suunnittelussa, suorittamisessa sekä mittaustulosten analysoinnissa.

FY 11 Fysiikan kertaus, 2 op

Opintojaksolla kerrataan kurssien 1-7 sisältöjä sekä syvennetään ongelmanratkaisutaitoja. Opintojaksolla saadaan kokonaiskuva fysiikasta luonnontieteenä.

KEMIA

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

KE 1-2 Elinympäristön kemia, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan kemiaan luonnontieteenä ja sen merkitykseen luonnon ilmiöiden ymmärtämisessä ja tutkimisessa. Opintojakson keskeisiä aihepiirejä ovat aineiden rakenne ja ominaisuudet sekä niiden tutkimustavat, erilaiset kemialliset sidokset ja niiden avulla muodostuvat yhdisteet, aineiden luokittelu sekä ainemäärä ja pitoisuus.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

KE 3 Molekyylit ja mallit, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan orgaanisen kemian perusteisiin sekä tavallisimpiin hiilen yhdisteisiin. Opintojakson aikana opitaan luokittelemaan ja nimeämään erilaisia orgaanisia yhdisteitä, esittämään yhdisteiden rakennetta eri tavoin, käyttämään aineen rakennetta apuna aineen ominaisuuksien ja reaktioiden määrittämisessä ja ennustamisessa sekä valmistamaan pitoisuudeltaan oikeita liuoksia turvallisesti.

KE 4 Kemiallinen reaktio, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin kemiallisiin reaktioihin ja niiden sovelluksiin. Tutuiksi tulevat erilaiset reaktiotyypit, reaktioiden esittäminen ja laskennallinen käsittely, reaktioyhtälön hyödyntäminen reaktioon osallistuvien aineiden määrittämisessä sekä erilaisten yhdisteiden valmistustavat.

KE 5 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op

Opintojakson aikana tutustutaan sähkökemiaan ja sen sovelluksiin, energianmuutoksiin kemiallisissa reaktioissa sekä eri materiaalien valmistukseen ja käyttöön. Tarkastellaan eri materiaalien valmistusta, ominaisuuksia ja käyttöä kestäväen kehityksen näkökulmasta. Syvennetään myös opiskelijan osaamista reaktioiden laskennallisessa käsittelyssä.

KE 6 Kemiallinen tasapaino, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan kemialliseen tasapainoon, erilaisiin tasapainoreaktioihin sekä niiden laskennalliseen käsittelyyn. Opintojakson keskeisiä aiheita ovat reaktion nopeuden sekä tasapainotilan säätely, tasapainokonsentraatioiden ja tasapainovakion määrittäminen, hapot ja emäkset sekä pH-arvo.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**KE 7 Kokeellista kemiaa, 2 op**

Opintojaksossa tutustutaan monenlaisiin kemian työskentelytapoihin, reaktioiden havainnointiin, tutkimustulosten käsittelyyn ja esittämiseen sekä kokeellisen työskentelyn kautta teorian ja käytännön yhdistämiseen. Samalla opetellaan ja kerrataan keskeisiä kokeellisuuteen liittyviä aiheita myös ylioppilaskirjoituksia silmällä pitäen. Työskentelyssä yhdistetään kokeellisia oppilastoita, demonstraatioita sekä kirjallisia tehtäviä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

KE 8 Kertaus, 2 op

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään kemian moduulien 1-6 sisältöjä sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

FILOSOFIA**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****FI 1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op**

Opintojaksolla tutustutaan filosofian historiaan, perinteisiin ajattelusuuntauksiin ja käydään läpi taitavan ajattelun lähtökohdia.

FI 2 Etiikka, 2 op

Opintojaksolla perehdytään filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä opitaan soveltamaan opittua elämän eri osa-alueilla.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**FI 3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op**

Opintojaksolla tutustutaan yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä sovelletaan niitä ajankohtaisiin teemoihin.

FI 4 Totuus, 2 op

Opintojaksolla käsitellään filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**FI 5 Estetiikka, 2 op**

Opintojaksolla tutustutaan sekä estetiikan historiaan, että peruskysymyksiin.

FI 6 Filosofian kertaus, 2 op

Opintojaksolla kerrataan opintojaksojen 1-4 sisältöjä ja filosofian taitoja sekä harjoitellaan ylioppilaskirjoituksiin vastaamista.

PSYKOLOGIA

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

PS 1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selvittää ihmisen toimintaa ja oppii tuntemaan psykologian keskeisiä aihepiirejä.

Opintojaksolla tutustutaan psykologiaan tieteenä; psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen. Selvitetään, millainen on psyykkisen, biologisen (fyysisen) ja sosiaalisen toiminnan luonne ja oppimisen psykologia.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

PS 2 Kehittyvä ihminen, 2 op

Opintojaksolla perehdytään ihmisen elämänkaareen eli yksilön kehitysvaiheisiin lapsuudesta vanhuuteen. Kurssilla tarkastellaan myös kehityksen yhteyttä biologisiin tekijöihin.

PS 3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op

Opintojaksolla perehdytään kognitiivisiin perusprosesseihin. Käsitellään hermoston ja psyykkisen toiminnan yhteyttä. Keskeisiä aihealueita ovat havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti ja tiedonkäsittely.

PS 4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op

Opintojaksolla esitellään psykologista tutkimustietoa tunteista ja aggressiosta. Lisäksi tarkastellaan ihmisen hyvinvointia psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta. Tutustutaan mielenterveyden häiriöihin ja niiden hoitomuotoihin.

PS 5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan yksilöiden välisiin persoonallisuuseroihin (esim. lahjakkuus ja älykkyys), niiden tutkimiseen ja selittämiseen. Sosiaalipsykologian tutkimustietoa käsitellään yhteiskunnan ja kulttuurin, ryhmien toiminnan, sosiaalisten tilanteiden ja yksilön näkökulmasta.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

PS 6 Vuorovaikutustaitojen kurssi, 2 op

Opintojaksolla käsitellään ihmissuhteita ja itsetuntemuksen perusasioita käyttäen luovia ja elämyksellisiä työskentelytapoja.

PS 7 Erilaisuuden ymmärtäminen, verkkokurssi, 1 op

Opintojakso koostuu kuudesta tehtävästä, jonka materiaalit löytyvät internetistä. Tehtävissä käsitellään erilaisuutta useasta eri näkökulmasta mm. suhtautuminen ulkomaalaisiin, vähemmistöryhmiin, vammaisiin yms. Opintojakso suoritetaan kokonaan itsenäisesti annettujen ohjeiden mukaan.

PS 8 Psykologien kertauskurssi, 2 op

Opintojakson aikana kerrataan kaikki lukion valtakunnalliset kurssit ja harjoitellaan tulevaa ylioppilaskoetta varten.

HISTORIA

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

HI 1 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op

Tarkastellaan yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa ympäristössä keräilijä-metsästäjistä nykyaikaan. Opintojaksossa huomioidaan Agenda 2030 -sisällöt.

HI 2 Kansainväliset suhteet, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälisen politiikan tärkeimpiin käsitteisiin ja keskeisiin kehityslinjoihin 1800-luvun loppupuolelta nykypäivään.

HI 3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan Suomen valtiolliseen kehitykseen yhteiskunnallisesta, kulttuurillisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**HI 4 Eurooppalainen ihminen, 2 op**

Opintojaksolla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteisiin ja tieteisiin oman aikansa ilmentäjinä. Opintojaksoon on mahdollista sisällyttää moduuleja ÄI5-opintojaksosta.

HI 5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op

Suomen ja Keuruun lähialueiden historiaa ensimmäisistä asukkaista 1800-luvulle. Sisältää retken Turun seudun kulttuurikohteisiin.

HI 6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisen ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamisia ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Voidaan keskittyä opiskelijoiden kiinnostuksen mukaisiin kulttuureihin.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**HI 7 Taidehistoria, 1 op**

Jakso sisältää omaa työskentelyä eri tyylien tuntemuksen syventämiseksi ja retkikohteen.

HI 8 Antiikin kulttuuri ja mytologia, 2 op

Satuja ja tarinoita eli antiikin Kreikan ja Rooman henkiset ja aineelliset saavutukset ajan kirjallisuuden ja tutkimustiedon kertomina.

HI 9 Oma historia, 1 op

Tutustutaan historian tutkimuksen menetelmin oman elämänpiirin historiaan ja laajennetaan tutkimusta asteittain koko aikakauden tuntemukseen. Yksilöllinen ohjattu työskentely. Myös itsenäisenä suorituksena.

HI 10 Sotahistorian kurssi, 2 op

Opintomatka Suomen sodanaikaiseen päämajakaupunkiin, Mikkeliin. Kesto kaksi päivää. Mikkelissä kohteina ovat varuskunta, päämajamuseo ja sodan ja rauhan keskus Muisti. Mahdollisesti vierailuja muissa sodanajan kohteissa. Opintojaksoon liittyy pienehkö tutkielma -tyyppinen ennakkotehtävä. Opintomatkan omavastuu hinta opiskelijalle on max 150€.

HI 11 Historian kertaus, 2 op

Kertausta ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvalle.

HI 12 Historiaa roolipelinä, 2 op

Opintojaksolla sukellaan historian ilmiöihin ja tapahtumiin roolipelin keinoin. Opintojaksolle osallistuvat ottavat hallintaansa hahmon, jonka kohtaloon vaikuttavat pelaajien valintojen lisäksi myös noppien silmäluvut.

YHTEISKUNTAOPPI

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

YH 1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op

Opintojakson keskeisiä aiheita ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteet, valta ja vaikuttaminen sekä aktiivisen ja osallistavan kansalaisuuden korostaminen. Painotetaan soveltuvin osin Agenda 2030 tavoitteita.

YH 2 Taloustieto, 2 op

Tutustutaan talouden toimintaperiaatteisiin sekä työteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta (Agenda 2030).

YH 3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op

Opintojakso jakautuu toisaalta Euroopan unionin rakenteen ja toiminnan ja toisaalta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan opintoihin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

YH 4 Lakitieto, 2 op

Opintojaksossa perehdytään suomalaisen oikeusjärjestyksen perusasioihin ja tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen esimerkkitehtäviä ratkomalla. Sisältää retken käräjäoikeuteen.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

YH 5 Kertaus, 2 op

Kertausta pakollisista kursseista ja vastausharjoittelua

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

ET 1 Minä ja hyvä elämä, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja opitaan arvioimaan niitä sekä tarkastelemaan niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin.

ET 2 Minä ja yhteiskunta, 2 op

Opintojakson tavoitteena on mm. käsitellä yksilön ja yhteiskunnan välisiä suhteita sekä ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

ET 3 Kulttuurit, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurien vaikutukseen ihmisyyteen sekä oman elämänkatsomukseen.

ET 4 Katsomukset, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin katsomuksiin.

ET 5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan uskonnollisiin ja uskonnottomiin maailmankatsomuksiin.

ET 6 Tulevaisuus, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan siihen, kuinka tulevaisuus rakentuu ja kehitetään valmiuksia kohdata tulevaisuuden ilmiöitä.

USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

UE 1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Tässä opintojaksossa tutustutaan uskontoon ilmiönä, nykyajan uskonnollisuuteen ja Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuritaustaan, syntyyn sekä niiden keskeisiin ja yhteisiin piirteisiin. Opintojaksoon sisältyy lisätehtävänä Raamattu/Koraani –päiväkirjan tekeminen.

UE 2 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op

Tässä opintojaksossa tutustutaan kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa. Keskeistä on katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Lisäksi pohditaan ekumenian ja katsomusten dialogia.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

UE 3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Tässä opintojaksossa tutustutaan suurten maailmanuskontojen vaiheisiin erityisesti Aasiassa ja Kauko-Idässä. Myös varhaiskantaiset ja etniset uskomusperinteet kuuluvat kurssin sisältöön

UE 4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Tämän opintojakson keskeiset aiheet ovat Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio. Lisäksi pohditaan uskonnon merkitystä ja näkyvyyttä julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa. Osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan

UE 5 Uskonto taiteissa populaarikulttuurissa, 2 op

Tämän opintojakson keskeisenä sisältönä on uskonnon ja taiteen välisen suhteen analysoiminen sekä taiteen ja arkkitehtuurin merkitys uskonnossa. Lisäksi tutustutaan uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutukseen.

UE 6 Uskonto, tiede ja media, 2 op

Tämän opintojakson keskeisinä sisältöinä ovat uskonnon tutkimuksen ajankohtaiset näkökulmat ja menetelmät eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet. Uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

UE 7 Ekoteologia, 2 op

Opintojaksolla oppilaat tekevät pienimuotoisen tutkielman aiheesta ekoteologia. Kurssilla tehdään erilaisia projektitöitä, joiden kautta on mahdollisuus osallistua hyväntekeväisyyteen esim. Kirkon Ulkomaanavun kautta. Kurssin alussa suunnitellaan yhdessä kurssilaisten kanssa hyväntekeväisyyskohteet ja myös toimintatavat. Kurssiin ei liity koetta tai oppikirjaa.

UE 8 Lähipalvelukurssi, 2 op

Suoritetaan projektityönä jokin palveluhanke diakonian alalta esim. tukihenkilönä toimiminen. Projektiin sisältyy kirjallinen raportti tehdystä toiminnasta.

UE 9 Uskonnon kertauskurssi, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin osallistuville oppilaille. Kurssilla käydään kaikki uskonnon kurssit erilaisten tehtäväaineistojen avulla.

USKONTO, ORTODOKSINEN

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

UO 1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan eri uskontoihin ja uskonnollisuuteen ilmiönä. Tutustutaan eri uskontokuntien syntyyn ja kohtaamisiin sekä niiden suhteesta yhteiskuntaan ja merkityksestä länsimaiselle kulttuurille.

UO 2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op

Opintojaksolla käsitellään ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutusta kulttuuriin ja ihmisten arkeen, paikalliskirkkokäsitettä, Bysantin kirkkoa sekä luostarilaitosta.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

UO 3 Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan maailman eri uskontoihin ja uskonnollisiin liikkeisiin mm hindulaisuus, buddhalaisuus, jainalaisuus, sihiläisyys, shintolaisuus ja luonnon uskonnot.

UO 4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 opo

Opintojaksolla tutkitaan kristinuskon tuloa Suomeen ja uskontojen yhteiskunnallista vaikutusta Suomessa.

UO 5 Ortodoksisuuden tai taiteen vuorovaikutus, 2 op

Opintojaksolla käsitellään monipuolisesti ortodoksisuuden ja taiteen eri muotojen vuorovaikutusta

UO 6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op

Opintojaksolla analysoidaan ja arvioidaan uskonnon ja median välisiä suhteita. Opintojaksolla käsitellään tieteen, median ja ortodoksisen kirkon eettisen opetuksen suhdetta.

TERVEYSTIETO

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

TE 1 Terveys voimavarana, 2 op

Pakollisella opintojaksolla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista. Opiskelija oppii tunnistamaan omiin elintapoihin vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle. Terveys nähdään voimavarana. Keskeisiä sisältöjä ovat kehon ja mielen hyvinvointiin vaikuttavat elintavat sekä niitä selittävät teoriat ja mallit, seksuaaliterveys, opiskeluhuvinvointi, terveys kulttuurisena ilmiönä sekä terveyttä määrittävät tekijät ja niiden vaikutusmekanismit.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

TE 2 Ympäristö ja terveys, 2 op

Tässä opintojaksossa tutustutaan tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin, tutkimusprosessin kulkuun sekä harjoitellaan tiedonhakua ja lähdekriittisyyttä. Tarkastellaan myös terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja.

Keskeistä on erilaisten ympäristöjen, kuten fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteydet ja vaikutukset terveyteen sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten merkityksen arviointi. Opintojakson aikana käsitellään myös erilaisiin riippuvuuksiin vaikuttavia mekanismeja.

TE 3 Yhteiskunta ja terveys, 2 op

Opintojaksolla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista sekä tulevaisuuden haasteista ja mahdollisuuksista osana sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, tuottamista ja käyttämistä. Keskeisenä teemana ovat terveyteen ja sairauksiin liittyvät eettiset kysymykset ja periaatteet sekä terveyden eriarvoisuus ja siihen vaikuttaminen niin Suomessa kuin globaalistikin

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**TE 4 Terveystiedon kertauskurssi, 2 op**

Opintojakson aikana kerrataan TE1, TE2 ja TE3 opintojaksoilla käytyjä sisältöjä, harjoitellaan terveystiedon sähköiseen ylioppilaskokeeseen vastaamista sekä ylioppilaskokeessa käytettyjen ohjelmistojen käyttöä.

LIIKUNTA**PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****LI 1 Osaava liikkuja, 2 op**

Opintojakson aikana opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman virkistykseen ja ilon myötä.

LI 2 Aktiivinen elämä, 2 op

Tässä opintojaksossa opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä. Opiskelijaa ohjataan havainnoimaan omia arkisia toimintatapojaan ja valintojaan kestävän tulevaisuuden, fyysisen aktiivisuuden näkökulmasta.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**LI 3 Uuden mahdollisuudet, 2 op**

Opintojaksolla painotetaan liikuntamuotoja oppilaiden toiveiden suunnasta. Opintojakso ajoittuminen keväälle antaa mahdollisuuden laajaan lajikirjoon ja motivaation liikunnan jatkamiseen kesän alkaessa.

LI 4 Yhdessä liikkuen, 2-4 op

Opintojakson pääasiallisena sisältönä on vanhojen tanssien harjoittelu ja tansseihin liittyvät näytökset. Tavoitteena on, että opiskelija harjoittelee ja oppii seura- ja juhlatansseja, ilmaisee itseään tanssin avulla, kokee yhdessä tekemisen iloa ja onnistumisen elämyksiä huomioiden tanssiparinsa ja muut ihmiset sekä noudattaa kohteliaita ja ystävällisiä käytöstapoja.

LI 5 Virkisty liikunnasta, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu abivuoden opiskelijoille. Oppilaat valitsevat haluamiaan liikuntamuotoja, joita yhdessä toteutetaan. Myös liikkumisen hajauttaminen on mahdollista, jotta saadaan liikuntakerroista jokaiselle mahdollisimman paljon omaa hyvinvointia edistävä. Opintojaksolla on mahdollisuus käydä myös Jyväskylässä vieraillessa oppilaiden valitsemaan liikuntakohteeseen.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

LI 6 Juoksukurssi, 2-4 op

Tämä opintojakso on kaikille juoksusta ja oman kestävyyskunnan kohottamisesta kiinnostuneille. Opintojaksolla keskitytään kestävyysharjoittelun perusteisiin, juoksutekniikan hiomiseen, juoksun taloudellisuuteen, lihashuoltoon ja ennen kaikkea juoksun mielekkyyden löytämiseen. Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti ja turvallisesti juoksun tekniikkaa, nopeutta ja kestävyyttä. Opintojakso tarjoaa yhdessä tekemistä ja kokemista, uusien taitojen oppimista, omien fyysisten ominaisuuksien kehittämistä, itsensä ylittämistä sekä uuden harrastuksen löytymistä. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua lähialueen juoksutapahtumiin testaamaan omaa kuntoa yhdessä ryhmän kanssa. Opintojakso toteutetaan osittain lukujärjestyksen ulkopuolella syksyllä ja keväällä.

LI 7 Retkikurssi, 2 op

Opintojaksolla opiskellaan retkeilyn perusteet; mm. luonnossa liikkuminen luontoa säästäen, retkivarusteet, leirytyminen, ravinto, suunnistus, retkeilytavat, erätaidot ja jokamiehenoikeudet. Teoriaosan lisäksi toteutetaan yhden yön retki lähialueen kansallispuistoon. Retkellä patikoidaan, melotaan ja yövytään metsässä.

LI 8 Liikuttajat, 2 op

Lukion opiskelijat ideoivat, suunnittelevat ja toteuttavat liikkumista ja opiskelukykyä lisäävää toimintakulttuuria koulussamme. Kurssin opiskelijat järjestävät/mahdollistavat liikunnallista toimintaa lukion opiskelijoille ja koulun henkilökunnalle mahdollisuuksien mukaan. Toiminta voi olla mm. taukoliikuntaa, välituntiliikuntaa, kerhotoimintaa, haastekampanjoita sekä muuta koulun liikunnallista aktiivisuutta lisäävää, mahdollistavaa, kannustavaa ja yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa ryhmän toiveiden mukaa. Kurssin sisällöstä päättävät kurssille osallistuvat opiskelijat.

LI 9 Lasten ja nuorten liikunnanohjauksen kurssi, 2 op

Kurssilla opiskellaan liikunnan ohjaamisen perusteet teoriassa ja käytännössä. Aiheina mm. lasten liikunnallinen kehitys ja liikunnan monipuolisuus, fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen, ryhmän ohjaaminen ja hallinta sekä tunnin suunnittelu. Kurssin aikana tehdään yhteistyötä mm. päiväkodin, alakoulun ja paikallisten urheiluseurojen kanssa. Kurssi antaa valmiudet lasten liikunnan ohjaamiseen esim. urheiluseurassa.

LI 10 Liikunnan ohjaus koulun ulkopuolella, 2 – 6 op

Opintojakso suoritetaan osallistumalla aktiivisesti liikunnanohjaamiseen seurassa tai järjestössä. Yhden vuoden aikana voi suorittaa aina yhden opintojakson. Opiskelija kysyy tarkemmat ohjeet liikunnanopettajalta.

LI 11 Liikunnan projektikurssi, 2 op

Opintojaksolla järjestetään opiskelijoiden toiveiden suunnassa erilaisia liikuntaprojekteja, esim. yläkoulun liikuntapäiviä, kilpailuja tai paikallisia liikuntatapahtumia. Opintojakson aikana opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat ko. tapahtumia yhdessä opettajan kanssa tai paikallisten seurojen apuna. Opintojakso sopii oma-aloitteisille, sosiaalisille ja vuorovaikutustaitoiselle opiskelijoille.

LI12 Salibandykurssi, 2-6 op

Opintojakso järjestetään syysloman ja pääsiäisen välisenä aikana keskiviikkoisin kello 15.30-17. Opintojakson voi käydä aina uudestaan kolmena lukuvuonna! Salibandykurssi on tarkoitettu lajista kiinnostuneille pojille ja tytöille, kurssilla kehitetään laji- sekä vuorovaikutustaitoja hauskan ja rennon pelaamisen merkeissä.

LI13 Pääsykoekurssi, 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan liikuntataitoja Jyväskylän Yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan testeihin.

LI 14 Voimaharjoittelukurssi 1, 2 op

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti voimaharjoittelun eri osa-alueisiin painottaen kesto- ja perusvoimatreenaamista. Opintojakso sopii yhtä hyvin aloittelijoille kuin jo kokeneemmallakin

treenaajalle. Opintojaksolla saa perusteet oman harrastamisen aloittamiseksi tai jatkamiseksi, on omat tavoitteet sitten voimaharjoittelussa itsessään, muun urheilun tukemisessa, hyvinvoinnissa, urheilun aloittamisessa tai fitness-tyyppisessä kehitymisessä.

LI 15 Voimaharjoittelukurssi 2, 2 op

Opintojaksolla syvennytään johonkin spesifisempään voimaharjoittelun osa-alueeseen oppilaiden tavoitteiden suunnassa. Tämmöinen voi olla esim fitnessstreenaus tai jalkapalloilijan voimaharjoittelu.

MUSIIKKI

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

MU 1 Intro – Kaikki soimaan, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Opintojaksolla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Opintojaksolla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

MU 2 Syke – Soiva ilmaisu, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Opintojakson toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisoimista ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

MU 3 Genre – Globaali uteliaisuus, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Opintojaksolla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Opintojakson voi suorittaa myös projektina.

MU 4 Demo – Luovasti yhdessä, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Opintojakson voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

MU 5 Yhtyesoitto 1, 2 op

Opintojaksolla keskitytään yhteismusisointitaitojen (yhtyesoitto ja-laulu) kehittämiseen monipuolisen ohjelmiston avulla. Tarkempi sisältö ja työskentelytavat sovitaan opintojakson alussa. Mahdollisuus päästä esiintymään koulun eri tilaisuuksiin. Vaatimuksena osallistumiselle on jonkin soittimen tai laulun perustaitojen hallinta.

MU 6 Yhtyesoitto 2, 2 op

Opintojaksolla syvennetään aiemmin opittuja yhteismusisointitaitoja, joten tälle opintojaksolle osallistuminen edellyttää YHTYESOITTO 1:n suorittamista tai muuten hankittuja vastaavia taitoja. Tarkempi sisältö ja työskentelytavat sovitaan opintojakson alussa. Mahdollisuus päästä esiintymään koulun eri tilaisuuksiin.

MU 7 Studio-/bändisoitto 1, 2 op

Opintojaksolla on tarkoitus tehdä oma äänite, joten osallistuminen edellyttää jonkin soittimen hyvää hallintaa ja aikaisempaa bändisoittokokemusta. Harjoitellaan äänitteen tekemistä ja sen miksausta. Ohjelmistona on CUBASE 7.5. Opiskelijoiden määrää tullaan rajaamaan siten, että muodostuu yksi toimiva kokoonpano.

MU 8 Studio-/bändisoitto 2, 2 op

Opintojaksolla on tarkoitus tehdä oma äänite, joten osallistuminen edellyttää jonkin soittimen hyvää hallintaa ja aikaisempaa bändisoittokokemusta. Harjoitellaan äänitteen tekemistä ja sen miksausta. Ohjelmistona on CUBASE 7.5. Opiskelijoiden määrää tullaan rajaamaan siten, että muodostuu yksi toimiva kokoonpano.

MU 9 Vanhojenpäivän projektikurssi, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Opintojaksolla valmistetaan ohjelmaa vanhojenpäivän juhlatilaisuuksiin. Vaatimuksena on soitto-ja/ tai laulutaito sekä halu osallistua esitykseen ja sen suunnitteluun.

MU 10 Abien projektikurssi, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu abiturienteille. Tarkoituksena on valmistaa ohjelmaa penkkaripäivän tilaisuuksiin. Vaatimuksena on soitto-ja/ tai laulutaito sekä halu osallistua esitykseen ja sen suunnitteluun.

MU 11 LIMU projektikurssi, 2 op

Musiikin- ja liikunnanopiskelijat valmistelevat yhteistyönä tanssia ja musiikkia sisältävän tuotoksen. Opintojakson päättötöyönä toimii yleisölle esitettävä konsertti.

MU 12 Lauluyhtye, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan opiskelijoiden toiveiden mukaisesti yksin-/yhteis-/stemmalauluun sekä mikkiin laulamiseen. Kurssilla kuunnellaan erilaisia laulukokoonpanoja ja tehdään äänenavaus- ja ääniharjoituksia, mutta pääpaino on laulamassa. Ohjelmisto valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

KUVATAIDE

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

KU 1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op

Opintojakson tavoitteena on tutkia kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, toimintatapoja ja ajankohtaisia ilmiöitä kuvataiteen eri tekniikoita ja materiaaleja käyttäen, kuvia tuottaen ja tulkiten. Opintojaksolla kehitetään itseilmaisua, mielikuvitusta, luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisukykyä, kokeillaan erilaisia työtapoja, opiskellaan kuvataiteen tekemisen perusteita ja käsitteistöä sekä syvennetään kuvanlukutaitoa ja tietämystä kuvalla vaikuttamisen keinoista. Piirretään, maalataan, tehdään taidegrafiikkaa ja kokeillaan sekatekniikoita.

KU 2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op

Opintojakson tavoitteena on tutkia ympäristön kuvakulttuurien, kuten luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun moninaisuutta ja ajankohtaisia teemoja kuvailmaisun taitoja syventäen. Opintojaksolla opiskellaan kuvanveiston, muotoilun ja arkkitehtuurin käsitteistöä ja tulkintaa, kehitetään mielikuvitusta, kolmiulotteisuuden tajua, avaruudellista hahmotuskykyä ja kokeillaan erilaisia kuvanveiston menetelmiä materiaalituntemusta laajentaen. Rakennellaan pienoismalleja, muotoillaan ja veistetään.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**KU 3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op**

Opintojakson tavoitteena on tarkastella mediakulttuureja, käyttää ajankohtaisia median sisältöjä ja ilmiöitä kuvallisen tekemisen lähtökohtana. Opiskellaan median käsitteistöä, kuvatyyppejä ja kuvastoa kuvataiteen eri menetelmin painottuen valo- ja videokuvaukseen, harjoitellaan medialukutaitoa ja mediaesitysten tulkintaa, sekä tuotetaan omaa mediasisältöä. Valo- ja videokuvataan sekä tehdään harjoituksia mm. kuvajournalismiin, populaarikulttuuriin, mainossuunnitteluun, elokuvaan, typografiaan, logosuunnitteluun ja kuvien käsittelyyn liittyen

KU 4 Taiteen monet maailmat, 2 op

Opintojakson tavoitteena on kehittää kuvallisen ilmaisun keinoja, kuvataiteen tekemistä ja ymmärtämistä eri tekniikoin ja monipuolisesti materiaaleja hyödyntäen. Opintojaksolla käytetään kuvailmaisun lähtökohtana opiskelijoiden omia kuvia. Tutkitaan eri aikoina, ympäristöissä ja kulttuureissa tuotettua kuvataidetta ja ajankohtaisia ilmiöitä, syvennetään kuvataiteen käsitteistön tietämystä ja harjoitellaan kuvatulkintaa. Piirretään, maalataan, tehdään taidegrafiikkaa ja kokeillaan sekatekniikkoja.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**KU 5 Lentävä viiva, piirustuksen opintojakso, 2 op**

Opintojaksolla hiotaan piirustustekniikkaa ja omaa persoonallista kuvailmaisua opiskelijoiden toiveita kuunnellen. Kokeillaan erilaisia piirtämisen menetelmiä klassisesta mallipiirtämisestä kuvitteellisimpiin ja kokeilevimpiin tekniikoihin. Perehdytään erilaisiin piirtimin viivan ja valöörin käyttöön, kehitetään havaintotarkkuutta, tutkitaan pintoja, muotoja, mittasuhteita, sommitelmia ja kolmiulotteisuutta. Viiva lentäköön!

KU 6 Villisti väriä, maalauksen opintojakso, 2 op

Opintojaksolla opiskellaan maalaamisen perusteita, tekniikoita ja värien käyttämistä. Opiskellaan värioppia ja värien ominaisuuksia, perehdytään kuvataiteen kannalta keskeisiin väriteorioihin ja tarkastellaan värien psykologisia vaikutuksia, symboliikkaa ja värien keskinäistä vuorovaikutusta. Aiheina käytetään havaintomaailmaa ja opiskelijoiden mielikuviin perustuvia ideoita. Maalataan vesi-, akryyli- ja öljyväreillä sekä musteilla. Nautitaan väreistä rennosti roiskien, valuttaen ja keskittyneesti sivellen!

KU 7 Kuvan lumossa, valokuvauksen opintojakso, 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan digitaalisen järjestelmäkameran käyttöä automaattisista ohjelmista manuaalisiin toimintoihin. Opiskellaan kameratekniikan peruskäsitteitä mm. f-arvo, suljinaika, ISO-luku ja valotusarvot, ja opitaan löytämään kamerasuhteesta ja toiminnasta omaa ilmaisua tukevat valinnat. Vahvistetaan valokuvaus- ja kuvanlukutaitoja sommittelussäännöillä ja sisällön tuottamisella. Perehdytään myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen.

KU 8 Muodot ja rakenteet, muotoilun opintojakso, 2 op

Opintojaksolla kehitetään kolmiulotteisuuden tajua ja avaruudellista hahmotuskykyä sekä kokeillaan erilaisia kuvanveiston menetelmiä ja laajennetaan materiaalituntemusta. Opitaan muotoilun ja arkkitehtuurin käsitteitä ja perustaitoja; ongelmanratkaisua, kulttuurista ajattelua, taiteellista ilmaisua ja innovatiivista asennetta. Rakennellaan pienoismalleja, muotoillaan ja

veistetään opiskelijoiden omien mielikuvien pohjalta. Vahvistetaan kädentaitoja, laajennetaan materiaalituntemusta ja taiteen tekotapojen tietämystä.

KU 9 Wanhojen juhlapäivä, 2 op

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan Wanhojenpäivien tanssiaisten visuaalinen ilme opiskelijoiden valitseman teeman mukaisesti. Opintojakson aikana tehdään: kutsukortit, käsiohjelmat, opasteet, juhlakoristeet ja -rekvisiitat opiskelijoiden toiveet huomioiden.

KU 10 Abiturienttien penkkarit, 2 op

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan penkinpainajaisjuhlan visuaalinen ilme opiskelijoiden valitseman teeman mukaisesti. Opintojaksolla valmistetaan monumentaalisia taideteoksia ja sisustuksellisia kokonaisuuksia runsaasti erilaisia materiaaleja ja tekniikkoja hyödyntäen.

OPINTO-OHJAUS

PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

OPO 1 Minä opiskelijana, 2 op

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen, oman oppimisen arviointi, lukio-opintojen suunnittelu, ylioppilastutkinnon suunnittelu sekä itsetuntemus- ja elämönhallintataidot. Opintojakson aikana kartoitetaan oppimistaidot (luki ja matematiikka). Opiskelija pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä sekä alustavasti jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä teemoja. Opintojakso koostuu luokkatunneista, pienryhmäohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, koulutus- ja ammatti-infoista sekä tutustumiskäynneistä.

OPO 2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op

Opintojakson keskeisenä tavoitteena on kehittää edelleen opiskelijan itsetuntemusta sekä elämänsuunnittelutaitoja. Opintojakson aikana syvennyttään jatko-opintovaihtoehtoihin, työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen sekä suunnataan entistä enemmän opiskelijan henkilökohtaisen uran ja jatko-opintovaihtoehtojen suunnitteluun. Opintojakso koostuu luokkatunneista, pienryhmäohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, koulutus- ja ammatti-infoista sekä tutustumiskäynneistä

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

OPO 3 Opiskelijana lukiossa, 2 op

Opintojakso on kaikille yhteinen ja se koostuu opintojen ja oppimisen ohjauksesta erityisesti lukion alussa sekä ryhmänohjaajien tunneista läpi lukioajan.

OPO 4 Oppimisen tuki, 2 op

Opintojaksolla opiskelijaa tuetaan mahdollisissa opiskeluun liittyvissä pulmissa. Tällaisia voivat olla mm. puhe-, luku- ja kirjoitusvaikeudet, luetun ymmärtämisen ja kirjoittamistekniikan pulmat sekä vaikeudet opiskelutekniikoissa ja ainekohtaisissa sisällöissä. Lisäksi voidaan kerrata aiempaa sekä vahvistaa opiskelutaitoja ja -strategioita. Opintojakso toteutetaan yhteistyössä erityisopettajan ja/tai aineenopettajan kanssa ja sen toteutus ja sisältö suunnitellaan vuosittain opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Toteutustapoina voivat olla esim. "aineopo", oppiainekohtaiset tukikurssit, lukiopetukseen ohjaaminen, vieraiden kielten oppimisen pulmien tukeminen, erilaiset lausunnot ylioppilaskoetta varten, puheongelmien kartoitus ja hoitoon ohjaaminen, lukemis- ja luetunymmärtämisharjoitukset, oman oppimistyylin löytäminen, kokeisiin valmentautumistekniikat ja kokeiden erityisjärjestelyt. Opintojakso toteutetaan osittain kontaktiopetuksena ja tarpeen mukaan ryhmässä ja/tai henkilökohtaisessa ohjauksessa hajautetusti koko lukion ajan.

OPO 5 Työelämään tutustuminen, 2-4 op

Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle lisätietoa työelämästä. Opiskelija tutustuu kouluajan ulkopuolella kiinnostavaan ammattialaan ja/tai koulutukseen teoriassa ja käytännössä. Tutustumisesta tehdään raportti. TET voidaan suorittaa esim. kesätyön (vähintään 2 viikkoa) yhteydessä tai nuorisotoimen duuniringissä. TET voidaan suorittaa kaksi kertaa lukion aikana.

OPO 6 Tutorointi, 2 op

Vertaisohjauksesta kiinnostuneet lukiolaiset voivat ilmoittautua tutoreiksi. Tutorit saavat koulutusta tehtävänsä (edelliset tutorit, opo, mahdolliset muut kouluttajat), joka sisältää uusien lukiolaisten opastamista ja ohjaamista, koulun esittelyä ja mahdollisesti lukion yhteisten tilaisuuksien ideointia ja järjestämistä. Tutorilta edellytetään avoimuutta, aktiivisuutta ja vastuullisuutta. Tutoroiminnasta annetaan erillinen todistus.

OPO 7 Oppilaskuntatoiminta, 2 op

Oppilaskuntatoiminta antaa mahdollisuuden vaikuttaa itse omaan oppimisympäristöön ja kehittää koulua yhteistyössä opettajien ja muun henkilökunnan kanssa. Hallituksen jäsen voi saada kahden vuoden aktiivisesta oppilaskuntatoimintaan osallistumisesta suoritusmerkinnän opintojaksosta.

TEMAATTISET OPINNOT**VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****TO 1 Oppimaan oppiminen, 2 op**

Opintojakson koostuu kahdesta osasta: teknologiaopinnot ja oppimaanoppimisen taidot. Opintojakson aikana tutustutaan eri oppiaineissa käytettäviin sovellusohjelmiin sekä lukion sähköiseen Abitti-koeympäristöön. Opintojaksolla opiskelija saa perustaidot hyötyohjelmien käytöstä kurssitöissä ja kokeissa. Tehdään erilaisia harjoituksia mm esse koevastauksia, käsittekarttojen tekemistä ja oman työn aikatauluttamista.

TO 2 Mun elämä – oma talous, 2 op

Opintojakso antaa valmiuksia itsenäisen opiskelijaelämän hallintaan; harjoitellaan oman talouden budjetointia, tutustutaan viranomaisten kanssa työskentelyyn ja sopimusten laatimiseen. Opintojaksolta vinkkejä oman kodin hoitoon ja käytännössä valmistetaan edullista sekä monipuolista perusruokaa ja leivonnaisia opiskelijoiden toiveita kuunnellen. Suositellaan käytäväksi lukion 2. tai 3. vuonna.

Opintojakso kuuluu osana kotitalouden lukiodiplomiin. Mikäli opintojakso ei toteudu kontaktiopetuksena, sen suorittamisesta muulla tavalla diplomia varten neuvotellaan opettajan kanssa.

TO 3 Parempi mieli, 2 op

Opintojaksolla keskitytään huoltamaan omaa mieltä. Opintojaksoon ei liity koetta, vaan jokaisella oppitunnilla pyritään tekemään erilaisia harjoitteita oman mielen virkeydeksi. Tavoitteena on auttaa oppilaita lisäämään omaa hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Ei oppikirjaa.

LUKIODIPLOMIT**KOLD 1 Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op**

lukiodiplomin suorittamista edeltää kahden kotitalouden lukiokurssin suorittaminen (Kotitalous- arkea ja juhlaa (MPO1) ja Mun elämä - oma talous (TO2)). Lukiodiplomi muodostuu opiskelijan valitseman teeman ja tehtäväidean mukaisesta lukiodiplomityöstä suunnittelu- ja toteuttamis- prosesseineen, portfoliosta sekä lopuksi kirjoitettavasta esseestä. Portfolioon opiskelija kokoaa prosessiin liittyvän aineiston sekä materiaalia muista kotitalousalan opinnoistaan. Kotitalouden lukiodiplomin arviointi perustuu Opetushallituksen (OPH) antamiin arvosanojen kriteereihin.

KULD 1 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

KÄLD 1 Käsityön lukiodiplomi, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan käsityössä. Käsityön lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija kehittää osaamistaan laadukkaiden käsityötuotteiden omaehtoisessa suunnittelussa, valmistuksessa sekä osaamisen arvioinnissa. Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, ideaan ja suunnittelu- ja valmistusprosessiin sekä niiden itsearviointiin. Käsityön lukiodiplomi muodostuu käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfoliosta.

LILD 1 Liikunnan lukiodiplomi, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään. Keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

MULD 1 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa yksin tai ryhmän jäsenenä. Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkertä, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenvedo ja arviointijoiden lausunto.

LIIKUNTALINJA

Liikuntalinjalla on mahdollisuus harjoittaa omaa kilpalajiaan liikunnanopettajien ja lajivalmentajien johdolla (UV-opintojaksot). Lisäksi linjalla on myös kouluajan ulkopuolisia opintojaksoja, jotka voivat olla mm oman lajin kilpailutoimintaan liittyviä leirejä, turnauksia tai joukkueen mukana sarjaan osallistumisia. Liikuntalinjalaiset voivat myös vapaasti ottaa kaikkia liikunnan opintojaksoja.

URHEILUVALMENNUS**PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****UV Urheiluvalmennus 2 – 20 op**

Opintojaksoilla tarjotaan urheiluvalmennusta tavoitteellisesti kilpaurheilua harrastaville opiskelijoille. Kaikkien lajien urheiluvalmennus on maanantaisin klo 8.00 ja lajikohtaiset valmennukset keskiviikkoisin klo 8.00. Opiskelija voi suorittaa lukioaikanaan urheiluvalmennusta 10 opintojaksoa.

KTO Kilpailutoiminta 2 – 6 op

Oman kilpailulajin toimintaan liittyvät suoritukset kouluajan ulkopuolella 2 op/lukuvuosi. Suoritus tehdään hyväksi lukuna valmentajan/joukkueen johtajan puoltamana. Opintojaksoon voi kuulua

valmennusleirejä, joukkueharjoituksia ja kilpailutoimintaa sekä omaehtoista harjoittelua. Toiminnasta on pidettävä harjoitus/kilpailupäiväkirjaa, joka liitetään mukaan hyväksi luku hakemukseen.

YRITTÄJYYSLINJA

PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

YR 1 Vahvuudet ja taidot työelämässä 2op

Omien vahvuuksien ja taitojen löytäminen ja niiden hyödyntäminen työ- ja yritys-elämässä. Opintojaksoon sisältyy itsetunnon vahvistamista ja itsensä johtamista, yrittäjyystarinoita ja yrittäjätapaamisia.

YR 2 Tekemällä oppiminen 2 op

Tutustutaan tarkemmin paikallisiin yrityksiin. Osallistutaan yritysten järjestämiin tapahtumiin ja suunnittelusta toteutukseen. Ymmärretään markkinoinnin merkitys työelämässä ja yritystoiminnassa. Opintojaksoon sisältyy digitaalisten hyödyntämistä työelämässä ja sosiaalisen median hyödyntämistä markkinoinnissa.

YR 3 Yrittäjyyden perusteet, 2 op

Tutustutaan yrittäjyyden peruskäsitteisiin, yrittäjämäiseen asenteeseen työelämässä, sisäiseen yrittäjyyteen sekä työelämän uusiin tuuliin. Opitaan ymmärtämään yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja tutustutaan erilaisiin yritysmuotoihin.

YR 4 Oma yritystoiminta, 2 op

Oman yrittäjyyden toteuttaminen ja dokumentointi. Yritystoiminta voi olla duunirinkitoimintaa, 4H-yritys, NY-yritys tai muu vastaava. Opintojaksoon sisältyy 4h yrittäjyyskurssi.

YR 5 Tiimissä toimiminen 2 op

Omien vahvuuksien laajempi hyödyntäminen työelämässä ja tiimeissä sekä raportointi. Tiimien rakentaminen ja johtaminen. Opintojaksoon sisältyy yritystapaamisia, suunnittelua yhdessä yrittäjien kanssa, erilaisten tapahtumien toteutus

YR 6 Projektityö ja tiedottaminen 2 op

Kokonaisuuksien hahmottaminen projekteissa ja tapahtumissa. Tiedottamiseen, viestintään ja mediaan tutustuminen. Opintojaksoon voi sisältyä yritysten projekteja, nettisivuprojekteja ja toimittajavierailuja sekä toimimista somekanavilla.

YR 7 Vastuunkanto ja johtaminen 2 op

Sidosryhmien ja asiakkaiden kohtaaminen. Tiimien rakentaminen ja johtaminen. Tutustutaan johtamiseen esim päivä toimitusjohtajana mallilla. Projektien tekeminen ja johtaminen.

YR 8 Oma yritystoiminta 2, 2 op

Oman yrittäjyyden toteuttaminen ja dokumentointi. Yrittäjyyteen tutustuminen käytännössä oman yritystoiminnan myötä. Yritystoiminta voi olla duunirinkitoimintaa, 4H-yritys, NY-yritys tai muu vastaava.

YR 9 Verkostoista voimavara työelämään 2 op

Itsensä työllistämisen vaihtoehdot, kustannuslaskenta ja budjetit, oman osaamisen tuotteistaminen, verkostojen luominen ja niiden löytäminen. Opintojaksolla toteutetaan yritystapaamisia, suunnitellaan tapahtumia ja osallistutaan vastuutiimien toimintaan.

YR 10 Johtaminen 2 op

Katsaus johtamisen teorioihin. Perehdytään asioiden johtamisen kokonaisuuteen sekä syvennyttään erityisesti ihmisten johtamiseen ja itsensä johtamiseen. Kasvatetaan käsitystä ja ymmärrystä vuorovaikutustaitojen keskeistä roolia johtamisen kokonaisuudessa.

YR 11 Oma yritystoiminta 3, 2 op

Oman yrittäjyyden toteuttaminen ja dokumentointi. Yrittäjyyteen tutustuminen käytännössä oman yritystoiminnan myötä. Yritystoiminta voi olla duunirinkitoimintaa, 4H-yritys, NY-yritys tai muu vastaava.

TIETOTEKNIikka**PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****TT 1 Lukiolaisen tietotekniikka, 2 op**

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti eri oppiaineissa ja lukion sähköisissä kokeissa käytettäviä ohjelmia. Lisäksi kurssilla tutustutaan monipuolisesti erilaisiin ohjelmiin toimisto-ohjelmista, kuvankäsittelystä, 3D-suunnittelusta ja videonkäsittelystä. Opintojakson antamat taidot tukevat myös jatko-opintoja ja tulevaisuuden työelämää.

TT 2 Ohjelmointi, 2 op

Opintojaksolla opetellaan ohjelmoinnin perusteet. Opetellaan ohjelmakoodin kirjoittamista ja ohjelmoinnin perusrakenteita. Opintojakson aiheista tehdään oppituntisin pieniä ohjelmointitehtäviä. Kurssi tarjoaa ohjelmointiin hyvät perustaidot jatko-opintoihin ja tulevaisuuden työelämään.

TT 3 Kymmensormijärjestelmän perusteet, 1 op

Tutustutaan kymmensormijärjestelmällä kirjoittamisen perusteisiin. Opetellaan kirjaimet ja tavallisimmat välimerkit. Työskentely tapahtuu itsenäisesti verkkoympäristössä sovellusohjelmalla.

TT 4 Kymmensormijärjestelmän jatkokurssi, 1 op

Harjoitellaan aikaisemmin opitun kymmensormijärjestelmän käyttöä. Sujuvuuden ja nopeuden lisääminen. Harjoitellaan normaalin tekstin lisäksi numeroiden ja erikoismerkkien kirjoittamista. Työskentely tapahtuu itsenäisesti verkkoympäristössä sovellusohjelmalla.

KOTITALOUS**PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****KO 1 Kotitalous – arkea ja juhlaa, 2 op**

Opintojaksolla valmistetaan ruokaa sekä leivotaan arkeen ja juhlaan opiskelijoiden toiveita kuunnellen. Keittiötyöskentelyn yhteydessä tutuksi tulevat myös puhtaanapidon ja tekstiilihuollon tehtävät. Perehdytään erilaisten juhlien järjestämiseen sekä vertaillaan eri maiden tapakulttuureja kotitalouden näkökulmasta. Opintojaksolle mahtuu 16 opiskelijaa. Opintojakso kuuluu osana osana kotitalouden lukiodiplomiin. Mikäli opintojakso ei toteudu kontaktiopetuksena, sen suorittamisesta muulla tavalla diplomia varten neuvotellaan opettajan kanssa.

KÄSITYÖ**PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT****KS 1 Tekninen työ 1, 2 op**

Opintojakson sisältö suunnitellaan opiskelijan kanssa siten, että opiskelijan valitseman projekti kehittää mahdollisimman monipuolisesti opiskelijan käsityötaitoja sekä auttaa häntä hahmottamaan entistä paremmin luovan käsityöllisen toimintansa. Kurssilla painotetaan ideointia sekä tuotteen suunnitteluprosessia. Tärkeä osa-alue on myös turvallisten työtapojen harjoittelu. Opiskelija voi valita projektinsa miltä tahansa tekniikan osa-alueelta: puutekniikka, metallitekniikka tai elektroniikka/sähkötekniikka.

KS 2 Tekninen työ 2, 2 op

Syvennetään TN1-opintojaksolla omaksuttuja tietoja sekä taitoja, tavoitteena edelleen lisätä opiskelijan kykyä hankkia itsenäisesti tietoa, tehdä omia suunnitelmia sekä kasvaa pitkäjänteiseen omavastuulliseen ja yritteliääseen työskentelyyn ja arviointiin. Opintojakso on jatkoa TN1-opintojaksolle, joten edellytyksenä TN2-opintojaksolle pääsyyn on TN1-opintojakson hyväksytyt suoritukset.

KS 3 Tekstiilityö 1, 2 op

Opintojakson sisältö suunnitellaan opiskelijan kanssa siten, että opiskelijan valitsema projekti kehittää mahdollisimman monipuolisesti opiskelijan käsityötaitoja sekä auttaa häntä hahmottamaan entistä paremmin luovan käsityöllisen toimintansa. Opintojaksolla painotetaan ideointia sekä tuotteen suunnitteluprosessia. Aiheina voi olla esim. ompelu, lankatyöt, erityistekniikat, kierrätys, juhlavaateompelu kuten vanhojentanssipuku jne.

KS 4 Tekstiilityö 2, 2 op

Syvennetään opintojaksolla TS1 omaksuttuja tietoja ja taitoja.

KS 5 Tekstiilityö 3, 2 op

Syvennetään opintojaksolla TS1 omaksuttuja tietoja ja taitoja.

KORKEAKOULUJEN KURKISTUSKURSSIT**PAIKALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**

Lukioaikana tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia suorittaa korkeakouluopintoja. Opinnot voivat olla opiskelijan omaehtoisia kurkistuskursseja eri korkeakoulujen tarjonnasta tai lukion järjestämiä yhteistyössä tietyn korkeakoulun kanssa. Lukuvuosittaisista vaihtoehtoista tiedotetaan tarkemmin erikseen

KK 1 Ammattikorkeakoulun opintojakso 1, 2 op**KK 2 Ammattikorkeakoulun opintojakso 2, 2 op****KK 3 Yliopiston opintojakso 1, 2 op****KK 4 Yliopiston opintojakso 2, 2 op**

OPINTOJAKSOVALINTOJEN TEKEMINEN

Tarkista kuluvan vuoden opiskelusuunnitelmasi (eli mitkä opintojaksot tulevat suoritetuksi kevään 2023 aikana). Rastita saadut opintojaksot valintakorttiin.

Merkitse seuraavan lukuvuoden valinnat valintakorttiin ympyröimällä. Pyri noudattamaan valintasuosituksia.

Ota valinnoissasi huomioon ylioppilaskirjoitussuunnitelmasi ja eri yo-kokeiden suositusajankohdat. (sarake yo-suos. S=syksy, K=kevät).

Jos kirjoitat kemian tai psykologian toisen vuoden keväällä, niin muista valita kertaavat opintojaksot KE p8 ja PS p8. Nämä aineet voi helposti myös kirjoittaa 3. vuoden keväällä.

Laske opintopistemääräsi valintalomakkeen alalaitaan. Opintopisteet/2 on suunnilleen tuntien määrä viikossa. Ota tämä huomioon oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta.

Jos sinulla on kolmen vuoden suunnitelma, niin opintopistekertymän pitäisi olla 110-126 opintopistettä toisen vuoden päättyessä.

Harrastepainotteisuus ja temaattiset opinnot

- Aktiiviharrastajille suositellaan runsaasti taito- ja taideaineiden kursseja. Opintojaksojen kuvauksiin ja valitse kiinnostuksesi mukaisesti. Tarkista oppaasta, voiko opintojakson valita useammin kuin kerran. UV-opintojaksoja voi valita max neljä/vuosi ja KTO-opintojaksoja yksi/vuosi
- Temaattisia opintoja ja lukiodiplomeja voi valita oman mielenkiinnon mukaan

Tutustu myös muiden oppilaitosten tarjontaan ja valitse rohkeasti. Muista erillinen ilmoittautuminen kunkin koulun ohjeiden mukaisesti.

Opinto-ohjaus: valitse opintojakso 2 ja p3. p3 on RO, joka jatkuu koko lukion ajan.

SYÖTÄ AINEVALINTASI WILMAN TARJOTTIMEEN LUKIO 2023-24. Lue palkkien otsikoiden ohjeet. HUOM! Valintoja saa tulla samaan palkkiin useita. Muista myös jaksottamattomat

Valintoja voi tehdä 9.2. – 6.3.2023 välisenä aikana.

Muulla suoritettavat hyväksiluettavat opintojaksot haetaan erillisellä lomakkeella, joka löytyy uudesta opinto-oppaasta, kanslian eteisestä sekä kotisivuilta.

VALINTAKORTTI PALAUTETAAN OPINTO-OHJAAJALLE HETI KUN OLET TEHNYT VALINNAT WILMAN TARJOTTIMEEN TAI VIIMEISTÄÄN MA 6.3.2023 MENNESSÄ.

VALINTKORTIN TÄYTTÖOHJE

Valintakortin täyttämässä tarvitset Opintojaksojen kuvausopasta. Säilytä opintojaksojen kuvausopas koko lukuvuoden 2023-2024 ajan.

- Täytä kurssivalinnat vain ensimmäisen vuoden osalta. Merkitse valintasi **ympyröimällä (O)**. Laske opintopisteet ensimmäisen vuoden osalta valintalomakkeen taulukkoon ohjeen mukaan. Harkitse työmääräsi huolella. Opintopisteet/2 on noin viikkotuntimäärä.
- **Tee äidinkielen, muiden kielten ja matematiikan valinnat valintasuosituksen mukaisesti.**
  - Kielten nivelkurssia (ENA p10, RUB p9) suositellaan heikohkon lähtötason omaaville (peruskoulun arvosana enintään 7)
  - Kielten ensimmäisen vuoden kertausta (ENA p11, RUB p10) kannattaa myös valita
- **Kielivalinnat**
  - AI, kun äidinkielesi on suomi
  - S2, kun opiskelet suomen kieltä toisena kielenä
  - A1: EN, alakoulussa alkanut yhteinen kieli
  - A2: SA, alakoulussa alkanut vapaaehtoinen kieli
  - B1: RU, 6.luokalla alkanut toinen kotimainen kieli
  - B2: SA, RA yläkoulussa alkanut valinnainen kieli
  - B3: VE, IA, SA, RA lukiossa alkava valinnainen kieli
  - HUOM! Kieliparit VE ja IA sekä SA ja RA alkavat joka toinen vuosi. Lukuvuonna 2023-24 aloitusvuorossa ovat IA ja VE.
- **Tee reaaliaineiden valinnat** tämänhetkisen kiinnostuksesi mukaan huomioiden valintasuositukset.
  - Ympyröi, kumpi on opiskelemasi uskonto (UE/UO).
    - UE, kun kuulut evankelisluterilaiseen kirkkoon
    - UO, kun kuulut ortodoksiseen kirkkoon
    - ET, kun kuulut väestörekisteriin (mahdollisuus osallistua myös UE-opetukseen)
  - Huomaa, että Kemia ja Psykologia on aineita, jotka voi kirjoittaa jo toisen vuoden keväällä. Tällöin valitset opintojaksot KE1-2, KE v3 ja KE v4 ja/tai PS1, PS v2 ja PS v3. Jos ajattelet kirjoittaa vasta kolmannen keväällä niin silloin riittää valita vain pakolliset opintojaksot eli KE1-2 ja/tai PS1.
- **Taito- ja taideaineet**
  - LI1 opiskellaan 1. vuonna ja LI2 2. vuonna, muita liikunnan opintojaksoja voit valita oman mielenkiinnon mukaan (paitsi LI4 2. vuonna ja LI5 p3. vuonna)
  - Aktiiviharrastajille suositellaan runsaasti taito- ja taideaineiden opintojaksoja. Tutustu opintojaksojen kuvauksiin ja valitse kiinnostuksesi mukaisesti.
- **Liikuntalinja**
  - Täytä erillinen lisätieto- ja hakulomake. Voit suorittaa 4 urheiluvalmennuksen opintojaksoa sekä yhden kilpailutoiminnan opintojakson lukuvuoden aikana
- **Yrittäjyyslinja**
  - Jos olet hakenut yrittäjyyslinjalle, niin valitset 1. vuoden opintojaksot. Jos et ole hakenut yrittäjyyslinjalle, niin voit halutessasi valita siitä mieluisia opintojaksoja.
- **Temaattisia opintoja ja lukiodiplomeja** voi valita oman mielenkiinnon mukaan, katso tarkemmat suoritus ehdot opintojaksojen kuvauksista. TO v1 opintojakson suorittavat kaikki aloittavat lukiolaiset.
- **Opinto-ohjaus** Valitse ensimmäiselle vuodelle kurssit 1 ja p3

AINEVALINTALOMAKE PALAUTETAAN VIIMEISTÄÄN TI 21.3. Keuruun yhteiskoulun lukion kansliaan: Jussi Rainion tie 5 A, 42700 KEURUU

LUKION/LUKUVUODEN OPINTOJAKSOJEN SUUNNITTELU																											
KEURUUN YHTEISKOULUN LUKIO 1. - 3. vuoden opiskelijat lv. 2023-24																											
Nimi																Haen liikuntalinjalle											
Osoite																Haen yrittäjyyslinjalle											
Puh.																Peruskoulu:			Katsomusaine			UE		UO		ET	
LUKION OPPIAINEET	pak op	val (v) op	pai (p) op	yo- suos. S=syks	Pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten (v) opintojaksojen sekä paikallisten (p) valinnaisten opintojaksojen valintasuositukset. Ympyröi valintasi.																						
					1. vuosi					2. vuosi					3.-4. vuosi												
Äidinkieli tai S2	12	6	6	K	1	2-3	4	p12	p14		5	6-7	8	v9	p12	p13	p14	v9	v10	v11	p13	p14					
B1-Ruotsi	10	4	10	S	p9	1-2	3	p10	p12		4	5	v7	p12				v6	p8	p11	p12						
A-Englanti	12	4	10	K/S	p10	1-2	3	p11	p12		4	5	6	p12				v7	v8	p9	p12	p13					
A-Saksa	12	4	4	K	1-2	3					4	5	6	v7	v8	p9		p10	p9								
(B2-Saksa)		16	3	K																							
(B2-Ranska)		16	3	K																							
B3-Saksa		16	4	K							v4	v5	v6	v7	v8	p9		p10	p9								
B3-Ranska		16	4	K																							
B3-Italia		16	4	K	v1	v2	v3	v4																			
B3-Venäjä		16	4	K	v1	v2	v3	v4																			
Matem. pitkä	20	6	5	K	p13	Y1	2	3	4		p14+5	6	7	8+9	v11		v10	v12	p15								
Matem. lyhyt	12	4	4	K	p10	Y1	2	3			4	5	6+7				v8	v9	11								
Biologia	4	6	9	S	1	2-3	p9	p11			v4	v5	v6	v7	p8	p9	p11	p8	p9	p10	p11						
Maantiede	2	6	4	K	1						v2	v3					v4	p5	p6								
Fysiikka	2	12	4	K	1-2	v3					v4	v5	v6				v7	v8	p10	p11							
Kemia	2	8	4	K	1-2	v3	v4				v5	v6	p7	p8													
Filosofia	4	4	4	K							1	2					s3	s4	p5	p6							
Psykologia	2	8	5	K	1	v2	v3	p7			v4	v5	p6	p7	p8												
Historia	6	6	7	S	1	2	p7				3	v4	v5	v6	p7	p8	p9	p10	v5	p9	p11						
Yhteiskuntaoppi	6	2	2	K							1	2					3	v4	p5								
Uskonto UE/UO	4	8	6	S/K	1						2	v3	v4	p7	p8		v5	v6	p9								
Elämäntutkimus- tieto ET	4	8		K/S	1	2	v3	v4	v5	v6																	
Terveystieto	2	4	2	S	1						v2	v3								p4							
Liikunta	4	6	30		1	v3	p6	p7	p8	p9	2	v4	p10	p11	p12	p13	p14	p15	v5								
Musiikki	2/4	4	16		1	2	v3	v4	p5	p7	2	p9	p6	p8	p11	p12				p10							
Kuvataide	2/4	4	12		1		v3	v4	p5		2	p9	p6	p7	p8					p10							
Opinto-ohjaus	4		12		1	p3	p4	p5	p6	p7	2																
Temaattiset opinnot		6			v1	v2	v3																				
Kotitalous			2		p1																						
Lukiodiplomit		10			KU		MU		KÄ		LI		KOT														
Tietotekniikka			6		p1	p2	p3	p4																			
Liikuntalinja/UV			20		p1	p2	p3	p4			p5	p6	p7	p8				p9	p10								
Liikuntalinja/KTO			6		p1						p2							p3									
Yrittäjyyslinja			22		p1	p2	p3	p4			p5	p6	p7	p8				p9	p10	p11							
Käsityö			8		KS1	KS2	KS3	KS4																			
Kork.koulujen kurkistuskurssit			8		p1	p2	p3	p4																			
Opintopisteet:	Valkoiset ruudut:				2 op	4 op	3 op	1 op	Laske allaolevaan taulukkoon ympyröimiesi opintojaksojen opintopisteet																		
Valinnat					1. vuosi					2. vuosi					3. vuosi												
Pakolliset																											
Valinnaiset (v)																											
Paikalliset (p)																											
Opintopisteet yht.										(56 - 64)					(110 - 126)					(150 +)							
Opintopisteitä suositellaan valittavaksi 56-64/lukuvuosi, lukion opintopistemäärä on min. 150 opintopistettä																											
oppilaan allekirjoitus											huoltajan allekirjoitus																